

Raport de activitate al Biroului Relații Interetnice pentru 100 zile

Activitatea Biroului Relații Interetnice (BRI), pe parcursul perioadei de referință, a fost și este concentrată asupra realizării obiectivelor Programului de activitate al Guvernului 2015-2018, realizării actelor normativ-legislative care reglementează politica statului în domeniul relațiilor interetnice și funcționarea limbilor.

Obiectivele de guvernare ale BRI sunt:

1. Păstrarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale.
2. Perfecționarea cadrului legal pentru protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale și integrarea lor în toate sferele vieții publice prin respectarea normelor internaționale.
3. Realizarea unei politici de stat pentru facilitarea dialogului intercultural și consolidarea apartenenței civice față de statul Republica Moldova.

Coordonarea activităților privind minoritățile naționale și funcționarea limbilor pe teritoriul statului.

Biroul Relații Interetnice este coordonatorul național în cadrul implementării „Programului de instruire Lingvistică a Minorităților Naționale din Republica Moldova”, susținut de Înaltul Comisar pentru Minoritățile Naționale OSCE de la Haga.

Programul prevede instruirea persoanelor din sectorul public din raioanele de nord, sud și Chișinău; implicarea persoanelor din Comrat, Ceadâr-Lunga, Taraclia, Briceni, Ocnița, Dondușeni, Edineț, Bălți, Chișinău în cluburi de discuție care au ca scop dezvoltarea competențelor de comunicare în limba română și vor fi axate pe probleme actuale ale societății moldovenești: protecția mediului, comunicarea interculturală, egalitatea de gen, toleranța, rezolvarea conflictelor etc.

A fost desfășurată Conferința de aniversare a 10 ani de integrare lingvistică a minorităților naționale și de promovare a unui mediu sociolingvistic favorabil integrării (februarie 2015). Acțiunea a fost organizată de către Biroul Relații Interetnice, Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova (ANTEM), Ministerul Educației, Ministerul Tineretului și Sportului cu susținerea Înaltului Comisar pentru Minorități Naționale OSCE. La eveniment a participat Înaltul Comisar pentru Minorități Naționale OSCE de la Haga, dna Astrid Thors care a menționat oportunitatea și importanța proiectelor ANTEM în parteneriat cu BRI și alte structuri ale statului demarate și desfășurate pe parcursul acestor 10 ani în domeniul lingvistic.

Integrarea romilor continuă să reprezinte una dintre priorități în activitatea BRI. În prezent, 36 de organizații etnoculturale ale romilor din Republica Moldova, inclusiv 11 cu statut republican sunt acreditate pe lângă Biroul Relații Interetnice. Cu scopul de a continua un dialog constant între comunitățile de romi și părțile interesate naționale, Biroul implică permanent liderii organizațiilor menționate în activitățile organizate la nivel local și național.

Pentru prima dată a fost desfășurată Saptamana incluziunii romilor din Moldova (6-12 aprilie 2015). Biroul Relații Interetnice, alături de parteneri internaționali și reprezentanți ai societății civile din Republica Moldova, au organizat un șir de evenimente evidențiind provocările de discriminare a acestora, împărtășind experiența în domeniul educației, ocrotirii sănătății, culturii etc.

Cu prilejul Zilei Internaționale a Romilor, marcată anual la data de 8 aprilie, a fost organizată Masa rotundă cu genericul „Succese și provocări în implementarea politicilor pentru populația de etnie romă din Republica Moldova”. La eveniment au participat liderii organizațiilor etnoculturale a romilor din Republica Moldova, mediatori comunitari romi, reprezentanți ai administrației publice centrale și locale, corpului diplomatic și organizații internaționale acreditate în Republica Moldova.

Fiind prezent la eveniment, Prim-ministrul Republicii Moldova, Chiril Gaburici a menționat că, Guvernul își propune să accelereze realizarea Planului de acțiuni pentru susținerea populației de etnie romă pentru anii 2011-2015, ce vizează acțiuni și responsabilități concrete, menite să rezolve problemele de integrare a populației rome în diverse domenii: cultură, educație, piața muncii, sănătate și protecție socială.

Cu scopul promovării și implementării „Planului de acțiuni privind susținerea populației de etnie romă din Republica Moldova pentru anii 2011-2015” adoptat prin HG nr. 494 din 08.07.2011, modificat HG nr. 56 din 31.01.12, a fost organizată ședința Grupului de lucru interministerial (12 martie 2015). La ședință au fost puse în discuție chestiuni ce țin de priorități în implementarea Planului de acțiuni pentru anul 2015, angajarea și activitatea mediatorilor comunitari, organizarea Zilei Internaționale a Romilor în Moldova.

Măsurile și acțiunile întreprinse de BRI pe parcursul perioadei de raportare au fost îndreptate spre **promovarea și protecția drepturilor și libertăților minorităților naționale** în vederea păstrării, dezvoltării și exprimării specificului etnic, cultural, lingvistic și religios.

S-a continuat promovarea dialogului intercultural și a spiritului de toleranță prin organizarea de manifestări etnoculturale (conferințe, mese rotunde, lansări de carte, expoziții, festivaluri, zilele limbii, zilele culturii etc.).

Menționăm:

- desfășurarea Zilei Internaționale a Limbii Materne (19 februarie 2015);
- concursul literar-muzical cu genericul: „Limba maternă – valoare eternă”;
- inaugurarea expoziției de literatură tradusă „Cărțile în limba mamelor noastre”, care cuprinde aproximativ 50 de titluri din colecții personale, cât și a Bibliotecii Municipale B. P Hașdeu, etc.

Biroul Relații Interetnice a organizat, în perioada raportată, un șir de activități privind promovarea standardelor internaționale vizînd drepturile minorităților naționale:

- Forumul național al femeilor din grupuri etnice „Egale prin diferență, ne implicăm în politică”. Teme abordate: barierele femeilor din grupurile etnice în drumul lor spre politică și procesele de luare a deciziilor; dialogul între femei din grupuri etnice și factorii de decizie, inclusiv partidele politice; implicarea politică a femeilor din grupurile etnice (5 mai 2015);

- seminarul „Normele anti-discriminare ale UE, derularea și implementarea legislației naționale privind combaterea discriminării”, în cadrul Programului de Partenerial Estic „Minorități naționale și probleme etno-politice. Belarus-Moldova-Ucraina”. Temele abordate în cadrul seminarului: mecanismele de protecție împotriva discriminării în normele legislative ale UE; ilustrarea discriminării în legislația UE, sfera de aplicare a normelor anti-discriminare și caracteristicile de discriminare etnică (12-13 mai 2015).

În cadrul proiectului **„Dezvoltarea capacităților de dialog și cooperare interetnică”** a fost organizat un atelier de lucru, implicând 5 grupuri de inițiativă - reprezentanți ai 5 minorități naționale: cehi, romi, găgăuzi, germani și bulgari din Republica Moldova, precum și reprezentanți ai APL din 5 comunități din țară: s. Cărpineni, raionul Hîncești, s. Ferapontievca, UTA Găgăuzia, s. Ursoaia, s. Huluboaia și Alexanderfeld din raionul Cahul.

În cadrul evenimentului au fost prezentate realizările de ansamblu obținute în comunitățile implicate în implementarea proiectului, precum și viziunea APL asupra problemelor cu care se confruntă reprezentanții minorităților naționale în Republica Moldova.

Proiectul „Dezvoltarea capacităților de dialog și cooperare interetnică” a fost realizat de Centrul de Resurse și Consultanță „Ograda Noastra” cu sprijinul Ambasadei SUA în Republica Moldova și în colaborare cu BRI. Inițiativa a avut drept scop facilitarea procesului de dialog interetnic democratic și cooperarea între diferite minorități etnice și populația majoritară și s-a axat pe consolidarea capacităților de participare în comunitățile rurale promovînd în același timp cooperarea interculturală și armonia inter-etnică.

BRI este instituția națională responsabilă pentru implementarea Convențiilor internaționale: Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale și Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială. Conform HG nr. 644 din 23.08.2013, Biroul a fost desemnat în calitate de organ responsabil de realizarea prevederilor art. 14 al Convenției internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, precum și pentru asigurarea prezentării comentariilor Guvernului Republicii Moldova pe marginea comunicărilor individuale sau colective contra Republicii Moldova adresate Comitetului ONU pentru eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și de pregătirea rapoartelor naționale periodice privind implementarea Convențiilor nominalizate.

BRI a elaborat și completat:

- Raportul periodic al Republicii Moldova în cadrul ciclului patru de monitorizare de către CoE a Convenției cadru pentru protecția minorităților;
- Raportul periodic al Republicii Moldova privind Convenția internațională cu privire la eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială.

BRI a conlucrat cu asociațiile obștești etnoculturale ale minorităților naționale susținînd metodic și financiar activitățile lor statutare.

În calitate de organ consultativ funcționează Consiliul Coordonator al organizațiilor etnoculturale **(care constă din 97 de reprezentanți ai organizațiilor etnoculturale acreditate pe lângă BRI).**

Pe parcursul perioadei respective, BRI a organizat și desfășurat 2 ședințe ale Consiliului Coordonator al organizațiilor etnoculturale acreditate pe lângă Birou, precum și 6 ședințe ale Comitetului de Conducere al Consiliului Coordonator pentru examinarea și discutarea chestiunilor din domeniul vizat.

Întru realizarea programelor culturale ale organizațiilor etnoculturale s-au desfășurat circa 60 activități: seminare, mese rotunde, training-uri, expoziții de artă plastică și artizanat, manifestări de promovare a obiceiurilor și tradițiilor naționale și circa 70 de activități: seminare, mese rotunde, conferințe, expoziții de artă plastică și artizanat, manifestări de promovare a obiceiurilor și tradițiilor naționale, festivaluri din programele culturale ale organizațiilor etnoculturale.

BRI participă la implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană pentru anii 2014-2016 (aprobat prin HG nr 808 din 7 octombrie 2014) blocul IV: **Promovarea dialogului intercultural, a spiritului de toleranță prin organizarea manifestărilor etno-culturale (festivaluri, zile ale limbii materne, zile ale culturii etc.).**

Menționăm:

- Acțiunile dedicate Zilei Internaționale a limbilor materne (21 februarie);
- Sărbătorirea Zilei Internaționale a Romilor (8 aprilie);
- Acțiuni desfășurate cu prilejul Zilei Drapelului și a Stemei de Stat. (27 aprilie 2015);
- Acțiuni desfășurate cu prilejul aniversării a 70-a a Victoriei în cel de-al Doilea Război Mondial, în colaborare cu organizațiile etnoculturale din RM (1-9 mai);
- Desfășurarea a două evenimente cu genericul „Integrarea minorităților naționale în comunitatea UE - experiența Estoniei” (11-12 mai 2015). Evenimentele au fost organizate cu susținerea Biroului Relații Interetnice, Centrului Estonian pentru Parteneriatul Estic, Ministerul Culturii al Estoniei și Agenția Suedeză pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională;
- Desfășurarea activităților consacrate Festivalului Familiei „Cea mai frumoasă familie interetnică ” (15 mai);
- Desfășurarea Festivalului „Primăvara Poloneză în Moldova” (16 mai), etc.

Perfecționarea cadrului legal pentru protecția drepturilor persoanelor aparținând minorităților naționale.

În scopul optimizării activității, pe parcursul perioadei raportate, BRI a elaborat:

- Proiectul cu privire la Regulamentul privind organizarea și funcționarea Biroului Relații Interetnice, structurii și efectivului-limită al aparatului central al acestuia;

- Proiectul Strategiei de integrare a minorităților naționale pentru Republica Moldova.

Proiectul Strategiei de Integrare a Minorităților Naționale pentru Republica Moldova a fost elaborat de către Biroul Relații Interetnice cu susținerea Înalțului

Comisar pentru Minorități Naționale al Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa.

Strategia stabilește obiectivele și sarcinile pe termen mediu (6 ani) în vederea implementării priorității de consolidare a apartenenței civice la statul Republica Moldova și integrării minorităților naționale, în corespundere cu legislația națională și tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, recomandările Uniunii Europene, Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa, Organizației Națiunilor Unite și Consiliului Europei. Obiectivele politicii de integrare a minorităților naționale sunt conforme cu experiența țărilor europene, corespund aspirațiilor de integrare europeană și tratatelor ratificate de Republica Moldova.

Elaborarea prezentei Strategii a derivat din necesitatea asigurării unei viziuni strategice pentru acest proces și s-a ținut cont de cadrul normativ și de politici existent, de realizările și lacunele politicilor strategice elaborate anterior, de exigențele și standardele din domeniul drepturilor omului, de principiile de bună practică, și, totodată, de particularitățile specifice contextului Republicii Moldova.